

(1) גזע וגזען

הפרשיות המחויבות יש להן קשר אחת עם השניה. אם בשייל טידור חשבון השבותות לפי הלוות, אפשר היה לחבר פרשיות אחרות. אף בהר ובחוקותי יש להן קשר זו עם זו. הקשר הוא: חבר שני ניתנו כל בחוקותי. כל החוקים הם מתר סיני. וכך אמרו חכמים: מה עניין שמשיטה להר סיני? אלא בשם ששמיטה כללותיה ופרטותיה נאמרו בסיני, אף כל המצוות נאמרו כללותיהן ופרטותיהן בסיני. וכן: חבר שני נאמרו בחוקותי.

ומה היותר אם הם מהר סיני? היתרונו הוא שמכיוון שהם בגדר חוק, "חוקת הקתקי וגורה נזרת", מרוי הם קיימים לעולם. אין שואלים ואין דרישים על טעמים ונימוקים, שכן לא כל אחד מבין הטעמים ולא בכל זמן מוגעים לדרגת הבנחתם, ואף אין הטעמים יכולים לעמוד בפניהם היוצר והמאוים. אבל כשהם מהר סיני, בכחינת חוק, אזי, "ויעמידם לעד לעולם חוק נתן ולא יעבור".

ואמנם יישם חוקים וישנם משפטים. "את משפטיך תעשה ואת חוקתי תשמרו", וברשותי: משפטי אלו דברים האמורים בתורה במשפט, שאליו לא נאמרו היה כדאי לאומרים, חוקתי דברים שהם גירית המלך שיציר הרע מшиб עליהם למה לנו לשומרן כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנגן, אך נאמר, "אני ד'" נזרתי עליהם. אבל כשאנו אמורים "בחר בחוקותי" אין הכוונה לשלול את המשפטים, שהרי כתוב רשותי בראש פרשת משפטיים: "ואלה המשפטים, אלה מוסף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלה מסוני". אלא שבאמת גם בחוקים יש משפטיים וגם בחופשיים יש חוקים. כיצד? החוקים אינם חוקים אלא בendl, אבל בפניהם ודאי שיש להם טעמים, והם רוי תורה וסודות התורה שיתגלו לעתיד לבוא. ובמשפטים יש חוקים, ככלומר: אמן יש להם טעמים נגליים המובנים לכל בני אדם, אבל מה שעליינו לךים אותך המשפטים הרי זה לא בשליל טעיהם אלא בתורת חוקים, מפני שכץ ציוננו המקום. וברשותי פרשת אחריו, אחרי הכתוב: "את משפטי תעשה זאת חוקתי תשמרו", שנאמר: "ושמרתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם": "לitan שמירה ועשרה למשפטים, לפי שלא נתן —

בכתב הקודם — אלא עשרה למשפטים ושמירה לחוקים". ככלומר: החוקים והמשפטים כלולים אחד מהשני. משפטיים בחוקים וחוקים במספטים. וכן בשאמרו: "בחר בחוקותי" אין הכוונה על חילוק החוקים בלבד אלא כל התורה כולה היא בגדר חוקים וכולם ניתנו בחר וכולם צריכים לקיום מפני שניתנו בחר.

מה נשנה לאו זה של שמייטה משאר הלאות שבתורה, שזוקא עליו נעונשו בעונש החמור של גלות?

מפרשיה התורה הארכיו בעניין זה (בין השאר עיין ברמב"ן ובאברבנאל). ביאור נוסף על כך, אמר הגאון רבי יעקב חי זריהן, אב"ד טבריה:

השביעית מהו הוכחה לכך שהיא יתברך משבגיה על עולמו, שהרי אף שהארץ נבדת בכל שיש השרים ובאופן טבעי צריכה להיות להיות חולשה בהוצאה התבואה — ואדרבה, היא מוסיפה לתת כוחה לשולש השרים, וזה מופת על השגחת הקב"ה בעולמו.

הוכחה נוספת להשגחה זו — מהווע עם ישראל, שלפי חוקי הטבע לא היה יכול להתקיים מול כל העמים שקמו עליו לכלותו, ומכל מקום הוא חי וקיים לנצח על אדמותו. אין זאת אלא הוכחה לקיום המושגמה הא-לוקטיב שמקורה נותר עם ישראל על ארציו, למורות הרדיות ועל אף שככל דור ודור עומדים עליו לכלותו.

כאשר ישראל מבטלים, חס ושלום, את השמייטה, הרי שאינם בוטחים בהשגתנו יתברך, ואין מאמנים שיצו להם את ברכתנו כפי שהבטיחה בתורתינו הקדשה, אלא חוشبיכם שנין לם כמו מגנו נוהג בדרך הטבע. ומכיון שההנאה טבעית הם החפצים — הרי בדרך הובע אינם ראויים ומוסgalים לשבת לנצה על אדמותם, ועל כן עונשם הוא גלות.

(2) כבש
טבילה
הזהר

Mark Twain on the Jews

If the statistics are right, the Jews constitute but one quarter of one percent of the human race. It suggests a nebulous puff of star dust lost in the blaze of the Milky Way. Properly, the Jew ought hardly to be heard of, but he is heard of, has always been heard of. He is as prominent on the planet as any other people, and his importance is extravagantly out of proportion to the smallness of his bulk.

His contributions to the world's list of great names in literature, science, art, music, finance, medicine and abstruse learning are also very out of proportion to the weakness of his numbers. He has made a marvelous fight in this world in all ages; and has done it with his hands tied behind him. He could be vain of himself and be excused for it. The Egyptians, the Babylonians and the Persians rose, filled the planet with sound and splendor, then faded to dream-stuff and passed away; the Greeks and Romans followed and made a vast noise, and they were gone; other people have sprung up and held their torch high for a time but it burned out, and they sit in twilight now, and have vanished.

The Jew saw them all, survived them all, and is now what he always was, exhibiting no decadence, no infirmities, of age, no weakening of his parts, no slowing of his energies, no dulling of his alert but aggressive mind. All things are mortal but the Jews; all other forces pass, but he remains. What is the secret of his immortality?

--Mark Twain, September 1897

Source: *The National Jewish Post & Observer*, Wed., June 6, 1984.

"**יהודים אחיך עמק"** (כה, לו)

"**חיה קודמים לחי חבריך**" (בבא מציעא סב.)

בחדשי האביב של שנת תש"ג, כאשר הגיעו ראשוני הילדים מפליטי השואה הנאצית ל"בתי אבות" שהקים בבני ברק הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן – הרב מפונייבז', נוצרה בעיה חמורה: לא היה על מה להשכיבם לישון, שכן לרجل מצב החירום ששורר אז בארץ ישראל, לא היה ניתן להשיג בשום מחיר שבעולם כרים וכלי מיטה. יומיים לפני שהגיעו הילדים לבני ברק, יצא האשמה ברוחבות בני ברק, כי לעומת זאת לאחר הצהריים, ידorous הרב מפונייבז' "מענייניא דיוםא" בבית הכנסת הגדול בעיר.

בשעה הייעודה, עלה הרב מפונייבז' אל הבימה, וcosa שמי חמור בפיו ב... הלכות עבדים: אמרו חז"ל (קידושין כ) ש"כל הקונה עבד עברי – כקונה אדון לעצמו", לפי שחייב להשוותו אליו ("שלא תהא אתה ישן על גבי מיכין והוא ישן על גבי התבן"), ובתוספות (שם, בד"ה כל הקונה) הביאו מדברי הירושלמי שאם אין לאדון אלא אחד – חייב הוא למסור אותו לעבדו, כי אם שוכב עליו בעצמו אינו מקיים "כי טוב לו עמק", ואם אינו שוכב עליו וגם אינו מוסרו לעבד – הרי זו מידת סדום, נמצא שבעל כרחו צריך למסור את הכר לעבדו, וזה הקונה במה שנאמר שהקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו.

לכארה, עמד הרב מפונייבז' ותמה, אם אין לו כר אחד – אין אפשר לחייבו לתת אותו לעבד, והרי למදנו מן הפסוק "והי אחיך עמק" ש"חיה קודמים", ואם כן אפילו היה דין של עבד עברי כ"אחיך" ממש – אין זה דין לחייבו ליזת לו את הכר היחידי שברשותו?

אלא, הוא יישב, מסתבר שההוראה למסור לעבד את הכהן הבודד אכן עולה בקנה אחד עם הדין ש"חיך קודמים", שכן ירדה תורה לסוף דעתו של האדון, שאם ישכב על הכהן בעוד עבדו יישן על הרצפה – לא תערב לו שנטו... מצפונו עתיד ליטשו על כך, מנוחה לא תהיה לו במצב שכזה. ولكن, אמרה התורה לאדון: דואז: דואז מושם ש"חיך קודמים", כדי שתוכל להירדם ולישון במנוחה, תן לעבדך את הכהן, וכך תכו 6 שניים בשווה לשינה מתוקה...

"בعود יממה אחת", סיים הרב מפוניבז' בלחק אקטואלי מיידי, "יבואו אלינו ראים יהודים ("יידישע קעפעלעך"), ילדים יתומים שאין היכן להשליכם אוטם, מי מבינינו יוכל לישון במנוחה כשיודיעו שלילדים אלו אין היכן להניח את ראשם? וכן, מטעם "חיך קודמים" וכי שnochel לישון במנוחה ובשלוחה – עליינו למסור להם אף // את הכהן היחיד שברשותינו!"

והציבור הנרגש נעה. הבעייה נפרטרה מיד עם צאת השבת...

על פי "הרבי מפוניבז'" לר' אהרון סורסקי – עמוד קסג

(6) Gutnick – Lubavitch

The Name of the Parsha

Our Parsha begins, "If you pursue My laws (Bechukosai)." Rashi explains: "this means that one must toil in the study of Torah."

In other words, this does not refer to the basic requirement to observe the mitzvos—for that is mentioned in the second half of the verse, "guard My commands and observe them." Rather, we learn here that in addition to basic observance one should immerse oneself in the mitzvos with the utmost dedication - "one must toil" both "in the study of Torah" and likewise with all the other mitzvos.

So, the term Bechukosai represents a higher level of keeping the mitzvos where a person uses all of his energy and concentration.

To stress this point further, Chasidic thought explains that BeChukosai is a derivative of the term Chakikah, which means "engraving." For, unlike ink which is used to write on paper, engraved words are written in stone, i.e. the words and the stone become fused into one single entity.

Likewise, if a person totally immerses himself into the observance of a mitzvah, he and the mitzvah are no longer two separate entities, but one.

The above point, that Bechukosai teaches us a lesson about observing all the mitzvos in the best and most perfect manner, is a unique quality which we do not find by the name of any other Parsha.

Parshas Mishpatim only speaks about the rational laws, and Parshas Chukas takes its name from one mitzvah in particular, the red heifer, rather than the concept of mitzvos in general. Only Parshas Bechukosai teaches us a general message about observing all the mitzvos in the best possible manner.

Thus Parshas Bechukosai is a fitting end to the Book of Vayikra, a book which stresses the observance of mitzvos more than any other book of the Torah, simply by virtue of the fact that Vayikra contains more laws and less narrative than the other four books of the Torah.

(Based on Sichas Shabbos Parshas Bechukosai 5749)

(7) ה' ק' ז' א' ג' ג' א' ע' ז'

ובזדי' דבריו זכר אורכו מה ששיתטעתי קצת בני אדם
טוען מדריך השבל בענין ליטור תורה ואמתו
כי הלוטר וטחרש חדורשים ושתח וטטעגע בלימודו אין
וה ליטור תורה כי' לשמה כתו אם היה לוטר
בשיטות שאין לו פה ללימוד שום תענון והוא רק לשם
מצואה. אבל הלוטר וטטעגע בלימודו הרי מתרבע
בלימודו נס הנאת עצמו. ובאמת זה טיעות פטורס.
ואדרבא כי זה דיא עיקר פאות לימוד התורה להיות
שתח וטטעגע בלימודו ואוז דברי תורה נכלעין
ברמו. ומאתר שננהנה בדברי תורה הוא נעשה דבוק
לلتורה. [עיין פריש"י סנהדרין נ"ה. ד"ה ודרכו].
ובזוה"ק דבין יצח"ט ובין יצה"ר אין מתנדلين אלא

טחיק שתחה. יצח"ט מתנדל מתח שתחה של תורה. יצה"ר כו'. ואט אטרת ש"ע" השתחה שיש לו מהלימוד נקרה שלא לשטה או עכיפ לשטה ושלא לשטה. הרי שתחה זו עוז מנגע כה המצויה וטכחה אורה ואיך יגדל מזה יצח"ט. וכיוון שצח"ט מתנדל מזה כוראי וזה הוא עיקר המצויה. ומודינא דהלו מוד לא לשם מצות הלימוד רק מחתמת שיש לו תענון בylimודו הרי וזה נקרה ליטוד שלא לשטה כהא דאוכל מצה שלא לשם מצה רק לשם תענון אכילה ובאה אטרו לעולם יעסוק אדם כו' שלא לשטה שמתוך כו'. אבל הלוטר לשם מצוה וטטעגע בלימודו הרי זה ליטוד לשטה וכולו קודש כי נס התענון מצוה:

פ' ב' ג' מ' ב' ח' ט'

אויהו עשיר השמה בחלקו. כתוב הנגיד רביינו דוד נדר הרמב"ם, בספר מדרש דוד, מעשה באיש עני שהוה מרוי מעת כדי מזונתו,

והיה חמוד שמה באה שנותן לו הבורא יתברך, מעת או הרבה. ובכל לילה אחריו שהוה אוכל עם אנשי ביתו ובניו, היו מודים לה על מה שהחביב להם, והוא יושבים האשיש ואשתו ובניו, אחד מבניו מתן בכוון, והשני מומר, והוא תופש התהוף, ועשה מחול שעיה או שעתיים בסדר ועונג, ואחר כך הולכים וישנים. לילה אחד מהלילה, עבר המלך על פתח ביתם וישמע את גגוניהם, ולא הפריע להם, וכמו כן בלילה אחר, וככה שלשה לילות, שהוא היה עובר על פתח הבית שלם וזהוין,��ל גגוניהם, באותה שעיה שלח המלך אחרי אותו האיש העני, ובא לפני המלך, ואמר לו, אתה האיש, כמה מן יש תחתיך, ואמר אדוני המלך, אני איש עני, אין לי ממון, אלא מה שאני מרוי בכל ים מוציא אותו לבכלת אנשי ביתו ובני, ואני שמה באה שנותן לי הבורא יתברך, ואיפלו אם הוא מעט, ובכבוד זה אוינו עשה מחול ומומר בכל לילה אני ואשתי ובנו, ואמר המלך בדעתו, אם אלו שם באה העוני ישמוו וידיו לבורא יתברך, אם יעשרו על אחת כמה וכמה התרבות שמחותם, ותווסף הוראותם לבורא יתברך. ובאותה שעיה אמר המלך לעבדיו, לא ישלמדו לו את חיקון והובים, וכן עשו. ויהי אורתו, ויל ליבורו, ויניחם בקופסא, ומצא שלא נת מלאה הקופסה עד פיה, שהותה חסירה מעט, ויחסב ברעתו אותו עני הוא ואשתו, שייגעו ויעבדו עד שתמלאה הקופסה, כדי שהותה מלאה. ונזהה אותו עני בדיאה ובצער, ומה שהוה מרוי בכל יום היה מניה לתק הקופסה ולא נת מלאה, ובטלו הגיגנים והשמחה שהיו מוגנים בכל לילה, ויעבו סדרם ושמחתם, ושלטה עליהם הדאגה והמצוקה והרדיפה, ואחרי אותה זמן עבר המלך על פתח ביתם ומצא אותם נרדמים בחישך, ואין קולם נשמע, ו עבר עליהם פעם שניית ושלשית, ולא היה נשמע קולם, ושלח המלך אחריו אותו עני, ואמר לו, אתה האיש מה ענייך הוים, ויאמר לו, אהה אדוני המלך, כמוון שלא היה לך ממן היהי שמה

היאין לי תביעה לאף והובים, ועתה שלטה כי הדאגה והמצוקה בלמי, ואני כל היום וודרך ודוואג מתי תמלאה הקופסה, ולא נת מלאה, באותה שעיה לך הח מלך כמוון את הממון, וחור העני למנהנו הראשון לשמה ושותן.

אם בחוקותי תלפַג (כ"ז ג')

וברש"י "שהיהו عملים בתורה", הרי שיעיר ההלכה בחוקות התורה הוא העמל, ועליו נצטווינו.

והנה בברכות כ"ח ב' ואנו אומרifies זה בסיום מסכת. אנו عملים והם عملים, אנו عملים ומקבלים שכר, הם عملים ואינם מקבלים

שכר. אשר ולכארה צרכיהם הדברים. באוט. בלום. דאית מיימיך חייט (ה) חופר בגנד או סנדר — מנעלים ואינם משלטים? או כלום אפשר הדבר? שאדם אשר יגע וعمل באיזה עסק או מלאכת חברו ולא יוכל על שכרו? אבל העני הוא כך. בנווה שבועלם, מי ששכר פועל לתפקיד לו בגנד או מנעלים, והפועל יعمال בזאת אףים כל היום וכל הלילה ולא יתפוז את הבנד או המנעלים, כלום יקבל שכרו? هل לא לשוטה יחשב, אם יבקש, וכי הלא הבעה"ב אל הבנד עיניו נשואות, ואם לא השלים מלאכתו, אף אם יעמל שבוע שלם לא ישלם לך, כי לא עבר העמל הוא מקבל שכרי אלא על המעשה, וعمل בלי מעשה אין בו תועלת.

לא כן הוא הדבר בלמוד התורה. אנו נצטווינו לעמל בתורה, כתוב אם בחוקותי תלכו, וכברוש רכובינו ז"ל, שעיל היגיינה הדברים אמרוים, (ו) אף אם לא יבין העני לאשורו, כמו שאמרו ז"ל, גיטין מג' א'. אין אדם עומד על דעת אלא א"כ נכשל הלחלה, עכ"ז הוא מקבל שכר על העמל ואף אם המלאה לא נעשתה. וזהויא כוונת המאמר, אנו "عملים" ומقبولים שכר, והם "عملים" ואינם מקבלים שכר על העמל אלא על המלאכה א').

ל' י' ו' א'

ואבלתם לחכם לשובע (כו, ה) וברש"י: אוכל קמעא והוא מתברך במעיו. הנה לא יחסר להם לחם לרוב, כי אין כחוב בתחילת והשיג להם דייש את ביציר, משמע שייה' להם תבואה מרובה, ומה תוספות להם כי יאכלו קמעא ויתבורך במשעמם, אלא מזה כי עניין השבעה היא ברכת בפני עצמה, אין שיותה כלל לריבוי האכילה, כי לפעמים הרי אדם אוכל גם הרבת הרבה ואינו שבע כלל ר"ל, אלא כי השבעה היא ברכה מיוحدת אשר מأت ה' ניתנו באכילה, ולמי שזכה די לו אף קמעא לחול עליון ברכת ה' לשבעו בו, וממי שלא זוכה, לא משבע לו אף אכילה מרובה, כי חסר לו הברכת, אשר ממנה ישבע. (יעזון באבני אליתו על פסוק פותח את דרכ' ומשבע לכל חי רצון).

ה' ג' ו' א'

ה' ב' ב' ק' תמאטו גור. (כ"ז טו)

ישגנ אגשים שיראים מן התוכחה, וויצאים מכך חננת בשעות קריאתה. וישנן קhaltות ש"הקורא" מבליע את התבות וקורא בקול נמה. גורוב המתפללים אינם שומעים את הקריאת.

והדבר דומה בעניין, לאחד שהזיהרווה לביל ייל בדרך ההיא, אשר קויזים וברקגים זרעים בה וחיות טרופות אורכבות שם. אבל חלה לא שמע ולא הקשיב לכול טזחים, והחליט ליכת דוקא באותה הדרך. אבל שם מסווה על עניינו לביל יראה את המכשולים ואת הבעיות הרעות, ולא שם על לב, כי אדרבא הסכנה עכשוין עוד יותר גדולת.

ישלמה המלך. מיעץ לבנו לבל ימסם במוסר ד' ואל יקוץ בתוכחתן, והמה חכמים בעיניהם וחושכיהם, כי אם לא ישמעו. לכול התוכחה לא יאונה להם כל רע. ולו חכמו ישכלו ויבינו, כי בשימים מסווה על פניהם לבן ירא. את המכשולים, מה גורמים רעה לנפשם עוד יותר, ושם מעלי ישכן בטח. ד).

(4)

ספרא בחוקותי פרשה א ז"ה פרק ב

פרק ב ושבתתם ואין מחריד, לא וראיים מכל בריה, והשבתי חיה רעה מן הארץ, ר' יהודה אומר מעבירם מן העולם,
ר' שמעון אומר משכיתן שלא יזוקנו,

תלמוד בבלי מסכת פסחים זט כא עמוד א

רבי יהודה אומר: אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים אומרים: אף מפזר זורה להרוח או מטיל לים.

תלמוד בבלי מסכת שבת זט צג עמוד ב

משנה. המוציא אוכלין فهو מחייב בכללי - פטור אף על הכללי, שהכללי טפלה לו. את החי במתה - פטור אף על
המתה, שהמתה טפלה לו. את המת במתה - חייב. וכן כוית מתה, וכזיות מתה הנבלת, וכעדרה מתה הרץ - חייב.
ורבי שמעון פוטר.